

Profesionální a neprofesionální knihovny
z pohledu uživatele, knihovníka a zřizovatele
aneb Neprofesionální neznamená nekvalitní
Tradiční knihovnická terminologie na rozcestí

**Celostátní seminář Regionální funkce knihoven
20. – 21. 10. 2015
Pardubice**

Proč téma PROFESIONÁLNÍ/NEPROFESIONÁLNÍ KNIHOVNY

Neprofesionální knihovna je základní knihovna provozovaná příslušným orgánem obce **s pracovním úvazkem knihovníka** do 15 hodin týdně.

Profesionální knihovna je základní knihovna provozovaná příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka vyšším než 15 hodin týdně.

Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky, 2014.

Potřebujeme profesionální – neprofesionální knihovny?

- Projekt Česká knihovna
- Z komentáře k přípravě Metodického pokynu MK ČR: *Ten úvazek je při současném stavu terminologie a zákonných definic optimální. Rozdělení je nutné, neboť některé služby v rámci RF jsou určeny především neprofesionálním knihovnám a naopak.*

Z vybraných údajů ze statistických výkazů o knihovnách

	1998	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet knihoven	6 141	5 432	5 415	5 408	5 401	5 381	5 360
...z toho							
profesionální knihovny	707	690	692	693	694	697	697, 13 %
neprofesionální knihovny	5 391	4 641	4 622	4 613	4 605	4 581	4 561

Máme v profesionálních knihovnách skutečně profesionální knihovníky?

REGION	Počet úvazků	Knihovníci		Celkem	% profesionálních knihovníků
		VŠ	SŠ		
BLANSKO	38,38	2	15,08	17,08	44,5
BRNO-VENKOV	29,2	1	13,9	14,9	51
BŘECLAV	18,52	1,75	6	7,75	41,8
HODONÍN	26,38	2,4	11,98	14,38	54,5
VYŠKOV	6,1	0,5	2,6	3,1	50,8
ZNOJMO	8,55		2	2	23,3
CELKEM	127,13	7,65	51,56	59,21	46,57

Dotazník PROFESIONÁLNÍ VERSUS NEPROFESIONÁLNÍ KNIHOVNY

1. Používáte při komunikaci se zřizovateli označení Vašich knihoven termíny profesionální – neprofesionální knihovna?
2. Považujete používání termínu neprofesionální pro knihovny za degradující?
3. Jaké kritérium byste považovali za klíčové pro zařazení knihoven do jednotlivých skupin?
4. Souhlasíte s tímto dělením knihoven i do budoucna?
5. Souhlasíte se zavedenou hranicí 15 hodin pracovního úvazku knihovníka jako kritériem pro zařazení knihovny?
6. Souhlasili byste s vymezením minimální hranice otevírací doby v poměru k výši pracovního úvazku?

PROFESIONÁLNÍ / NEPROFESIONÁLNÍ KNIHOVNA – návrh pojmu

Profesionální knihovna *je základní knihovna komunitního typu provozovaná příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka vyšším než 15 hodin týdně a s odpovídajícím vzděláním.*

Neprofesionální knihovna je základní knihovna provozovaná příslušným orgánem obce s pracovním úvazkem knihovníka do 15 hodin týdně.

KOMUNITNÍ KNIHOVNA

„Běžná knihovna pečuje o potřeby svých uživatelů a je víceméně smířená s tím, že značné procento obyvatel místa jejích služeb nevyužívá. Tu alarmující skutečnost, že ji nevyužívá cca 80% obyvatel místa (které ji přesto financují ze svých daní) obhazuje tím, že potenciálně je zde i pro tyto zatím ji nepoužívající obyvatele. Naproti tomu **komunitní knihovna sama sebe vnímá jako službu pro všechny, kteří žijí v okruhu jejího působnosti**. Musí tedy zjišťovat, kdo v jejím okruhu žije, jaké má potřeby, čím by mu mohla být užitečná. Žádná komunitní knihovna tak nemůže být kopií jiné, musí reagovat na potenciál a specifika svého místa.

Být knihovnou komunitní neznamená dělat spousty aktivit navíc, ale především pohlížet na aktivity knihovny jinou optikou, optikou konkrétního místa, jeho potenciálu i potřeb.“

Mgr. Zuzana Ježková. Komunitní role knihoven. Zdroj:

<http://kzv.kkvysociny.cz/archiv.aspx?id=344&idr=2&idci=7>

Co potřebují nejen naše obecní knihovny...

„Vzdělání je hodně důležité, ale pokud chybí **nápad, elán a zapálení**, přijde veškerá práce se zřízením a vedením obecní knihovny vniveč.“

http://www.svkhk.cz/SVKHK/u-nas-pdf_archiv/634.pdf

Dotazník pro metodiky - JAK VIDÍTE VAŠE PROFESIONÁLNÍ KNIHOVNY?

- 1. V čem obecně vidíte největší problém vašich profesionálních knihoven?**
- 2. V čem obecně vidíte největší přednost vašich profesionálních knihoven?**
- 3. Jak hodnotíte chování knihovníků profesionálních knihoven?**

- Jsou vždy pečlivě upraveni
- Jsou vždy milí a příjemní
- Ví si rady v jakékoli situaci
- Mají profesionální přístup
- Jsou empatičtí
- Snaží se propagovat knihovnu a získávat nové čtenáře

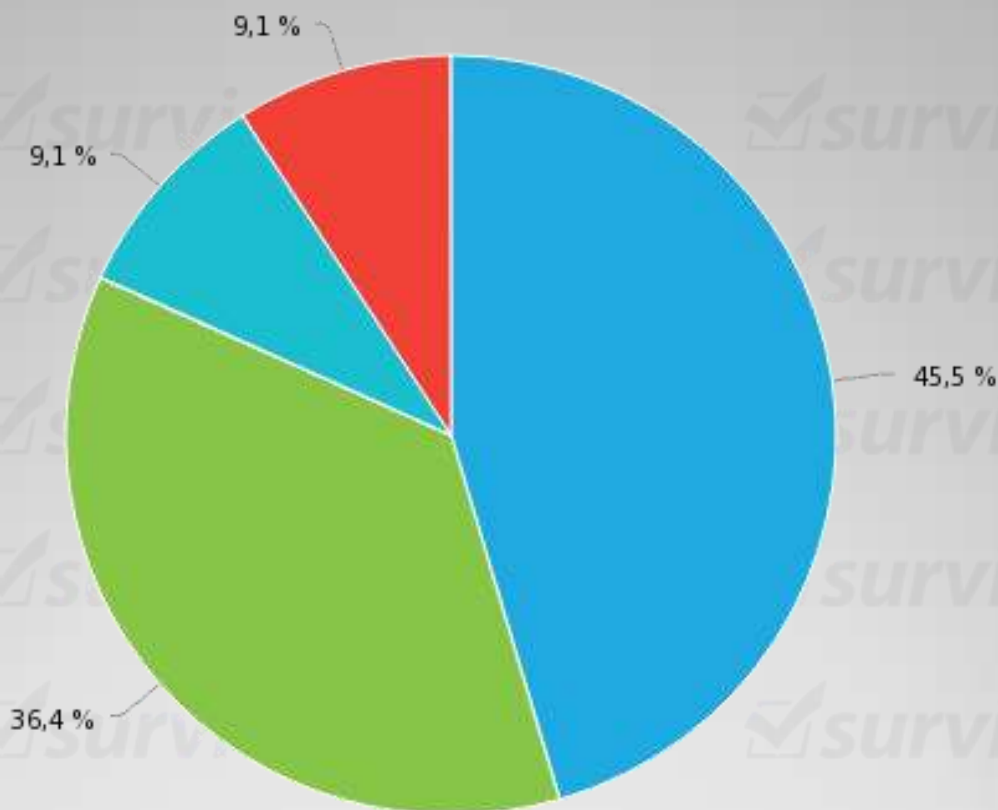
- 4. Do jaké míry se ztotožňujete s následujícími výroky?**

- Knihovny mají využívat výměnné fondy
- Citelně postrádají finance na vybavení (regály, nábytek)
- Nabídka jejich aktivit je dostačující
- Mají pěkné dětské oddělení
- Spolupráce se zřizovatelem je na velmi dobré úrovni
- Knihovníci jsou zbytečně skromní
- Využívají každou příležitost k dalšímu vzdělávání
- Pravidelně se účastní všech porad
- Knihovny poskytují služby na vysoké úrovni

- Je výrazný rozdíl mezi činností a službami profesionální a neprofesionální knihovny

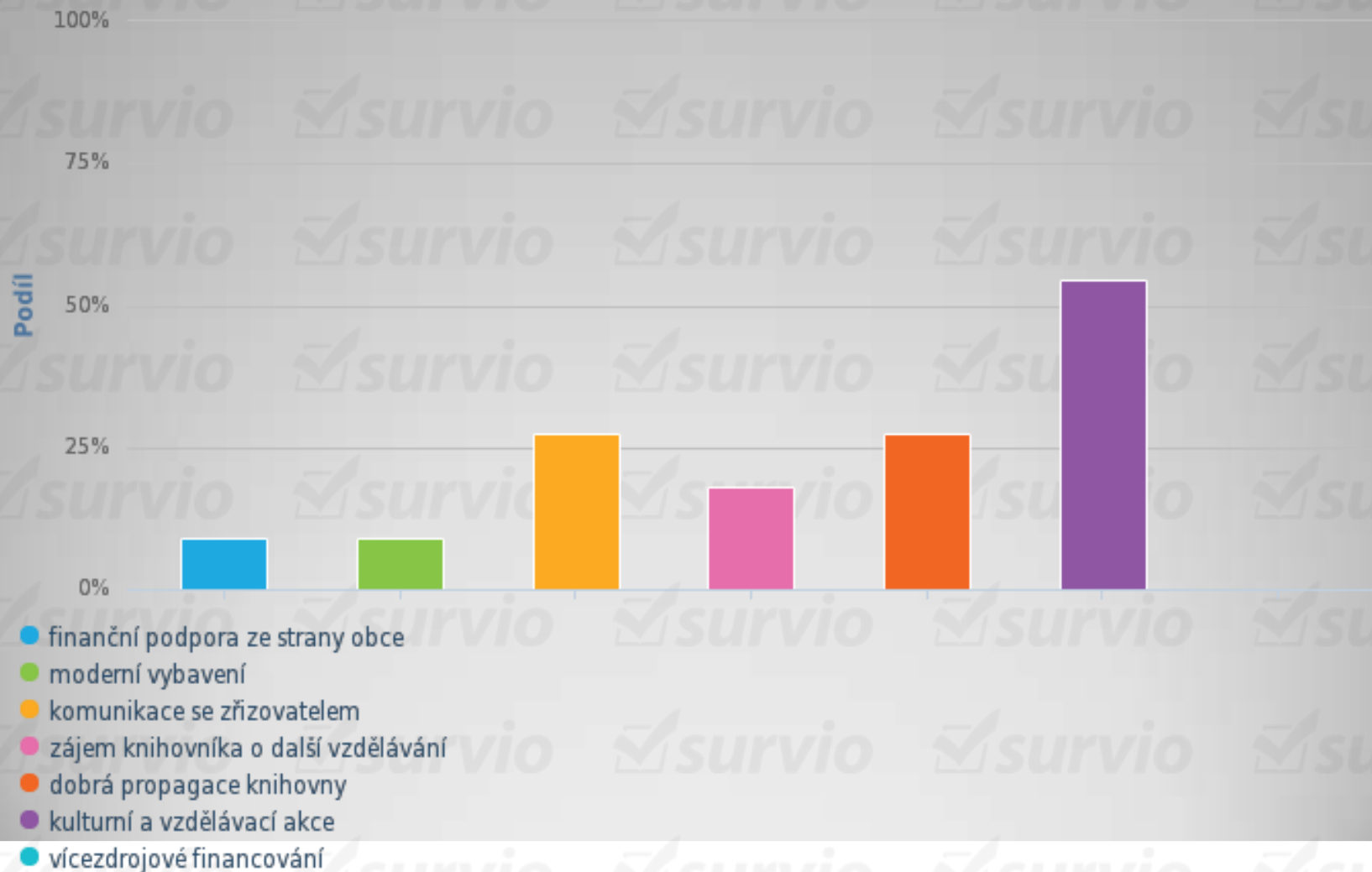
- 5. Jak celkově hodnotíte činnost vašich profesionálních knihoven?**

V čem obecně vidíte největší problém Vašich profesionálních knihoven

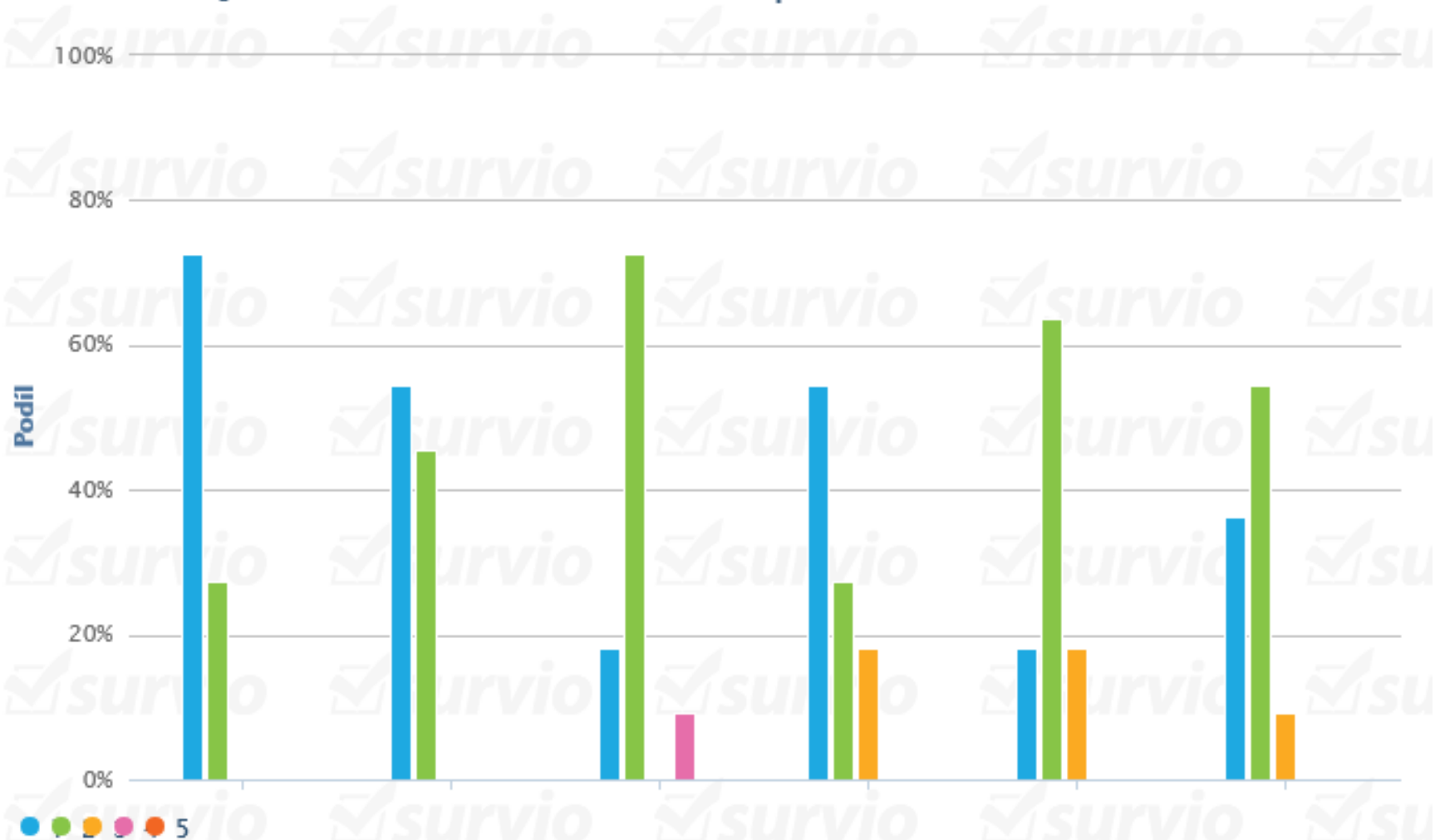

- nedostatek financí
- vybavení (zastaralé regály, nmoderní nábytek)
- komunikace se zřizovatelem
- malý nebo žádný zájem knihovníka o další vzdělávání
- malá nebo žádná propagace knihovny
- malý zájem o pořádání aktivit
- malý nebo žádný zájem o granty/dotace
- Jiná

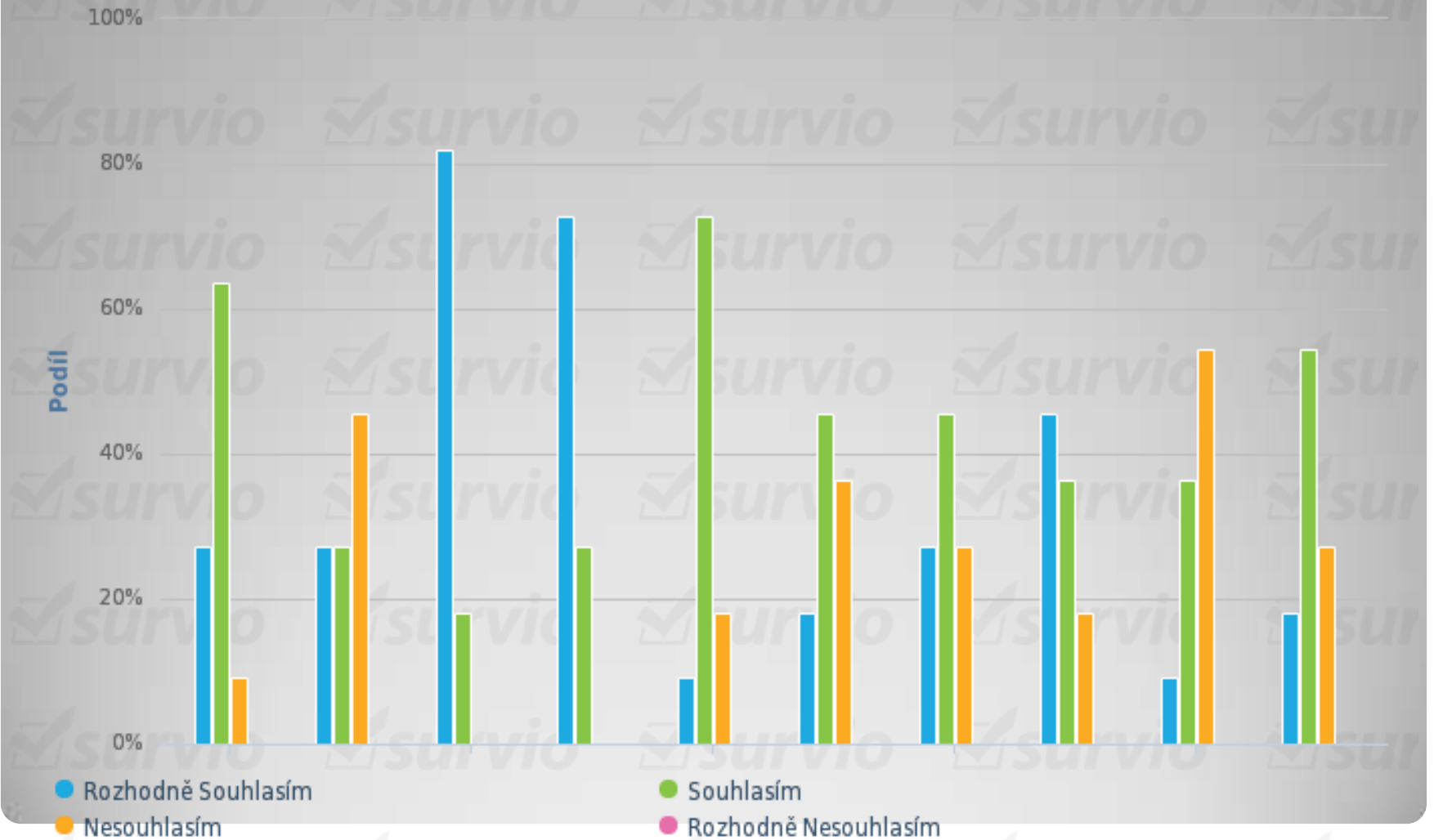
V čem obecně vidíte největší přednost Vašich profesionálních knihoven

Jak hodnotíte chování knihovníků profesionálních knihoven

Do jaké míry se ztotožňujete s následujícími výroky?

Jak celkově hodnotíte činnost Vašich profesionálních knihoven?

Hvězdičkové hodnocení: 2.8

0 0.5 1 1.5 2 2.5 3 3.5 4 4.5 5

Termín „profesionální knihovna“ z úhlu pohledu...

Wikipedie:

„Profesionál (z latinského professio a to z latinského profiteor) je člověk, který za svou práci pobírá peněžní honorář a je pro činnost v daném oboru kvalifikován buď praxí a/nebo odborným vzděláním.“

TDKIV:

TDKIV tento termín nezná.

Vyskytuje se pouze ekvivalent slova KNIHOVNÍK: PROFESIONÁLNÍ KNIHOVNÍK x KNIHOVNÍK Z POVOLÁNÍ x PLACENÝ KNIHOVNÍK

„Osoba, která získala odborné školení v knihovnictví“ (ČSN ISO 5127 (010162) *Informace a dokumentace – Slovník*).

A odborníka na slovo vzatého..

„Víte, terminologie vzniká, chvíli se drží a zas zaniká. Některé termíny mají jen jepičí život a jen jejich nepatrné procento se udrží při životě. Dnes máte pravdu, zítra už tuto pravdu neobhájíte a budete se dovolávat minulosti.“

ATEST PROFESIONÁLNÍ KNIHOVNY?

- **webová stránka knihovny** (vhodná je šablona s tzv. responzivním designem, která umožní komfortní přístup odkudkoliv)
- **webová stránka pro děti**
- **pravidelná aktualizace stránek! (min. 1krát čtvrtletně)**
- **pravidelný kontakt se ZŠ a MŠ**
- **pravidelná propagace činnosti knihovny (zpravodaj obce, informační nástěnka obce, rozhlas)**
- **komunitní aktivity knihovny, kulturně výchovná činnost (besedy, autorská čtení, workshopy, soutěže)**
- **VÝROČNÍ ZPRÁVA KNIHOVNY:**
<http://www.knihovna.jinacovice.cz/knihovna/zprava2014.pdf>

Děkuji za pozornost.

Mgr. et Mgr. Monika Kratochvílová

Kontakt:

Moravská zemská
knihovna
v Brně

Kounicova 65a
601 87 Brno

<http://www.mzk.cz>

<http://www.facebook.com/mzk.cz>

<https://twitter.com/MoravskaZemska>

Oddělení vzdělávání a krajské metodiky:

Tel.: 541 646 140

E-mail:

Monika.Kratochvilova@mzk.cz

www:

<http://www.mzk.cz/pro-knihovny>

Časopis Duha:

<http://duha.mzk.cz>